

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ

Сергій Калашнік, Валентина Лозовецька

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Київ, Україна

Анотація: Розглянуто сучасні педагогічні технології в технологічній освіті: інформаційно-розвивальні, діяльнісні, особистісно орієнтовані, критичного мислення, проектні, ігрові, технологія модульного навчання.

Ключові слова: педагогічна технологія, структура педагогічної технології, технологічні критерії.

Технологія – від грецької *techne* – мистецтво, майстерність і *logos* – учіння. Термін «педагогічна технологія» – в буквальному перекладі означає вчення про педагогічне мистецтво, майстерність. Педагогічна (освітня) технологія – це система функціонування всіх компонентів педагогічного процесу, яка побудована на науковій освіті, запрограмована в час і в просторі і приводить до належних результатів [1, с.10].

Провідником у будь-якій технології вважається детальне визначення кінцевого результату і точне досягнення його. А передумовами застосування поняття «технологія» щодо процесів у виробничій чи соціальній сфері є їх запрограмованість, окресленість кінцевих властивостей передбаченого продукту, засобів його створення, цілеспрямоване моделювання умов їх здійснення, а також реальне функціонування цих процесів [2, с.81].

Основні сучасні педагогічні технології:

1. Інформаційно-розвивальні, які передбачають виклад педагогом теоретичних відомостей під час проведення лекції або семінарського заняття; організацію самостійної роботи учнів з вивчення нових знань з теоретичних джерел, інструкцій, комп'ютерних засобів навчання.

2. Діяльнісні, спрямовані на підготовку професіонала, здатного кваліфіковано розв'язувати виробничі завдання. Ці технології передбачають проведення аналізу виробничих ситуацій, розв'язання ситуативних виробничих завдань, ділові ігри, моделювання професійної діяльності в навчальному процесі, організацію професійно спрямованої дослідницько-пошукової роботи тощо. 3. Розвивальні, спрямовані на професійний розвиток майбутнього фахівця, здатного творчо працювати, самостійно визначати способи і засоби вирішення проблемних виробничих ситуацій тощо. До цих технологій входять - проблемне навчання, проблемні лекції, семінари, навчальні дискусії, лабораторно-практичні роботи з елементами дослідництва, діяльності, ігри [3, с.94].

4. Особистісно орієнтовані, метою яких є формування активної, творчої особистості майбутнього фахівця, здатного самостійно будувати і коригувати свою навчально-пізнавальну діяльність. До цих технологій входить аудиторна (незначна) і позааудиторна самостійна діяльність учнів, робота за індивідуальним планом, дослідницька робота, метод проектів.

5. Технологія критичного мислення. Критичне мислення - той тип мислення, який допомагає критично ставиться до будь-яких тверджень, не брати нічого на віру без доказів, але бути при цьому відкритим новим ідеям, методам. Критичне мислення – необхідна умова свободи вибору, якості прогнозу, відповідальності за власні рішення [4, с.115].

6. Проектна технологія. Мета технології - стимулювати інтерес учнів до певних проблем, що передбачає володіння певною сумою знань і через проектну діяльність, яка передбачає вирішення цих проблем, вміння практично застосовувати отримані знання.

7. Ігрові технології. Гра поряд із працею й навчанням - один з основних видів діяльності людини, дивний феномен нашого існування. За визначенням, гра – це вид діяльності в умовах ситуацій, спрямованих на відтворення і засвоєння суспільного досвіду, в якому складається й удосконалюється самоврядування поведінкою.

8. Технологія модульного навчання Сутність модульного навчання полягає в тому, що учень цілком самостійно (або з певною дозою допомоги) досягає конкретних цілей навчально-пізнавальної діяльності. Навчання засноване на формуванні механізму мислення, а не на експлуатації пам'яті [5, с.249].

Розглянемо структуру педагогічної технології. У будь-якій педагогічній технології можна виокремити такі основні компоненти: концептуальний, який відображає "ідеологію" проектування і впровадження педагогічної технології;

- змістово-процесуальний, який відображає мету (загальну і конкретні цілі); зміст навчального матеріалу, методи і форми навчання, виховання, розвитку учнів; методи і форми педагогічної діяльності вчителя; діяльність учителя з управління навчально-виховним процесом;

- професійний компонент, який відображає залежність успішності функціонування і відтворення спроектованої педагогічної технології від рівня педагогічної майстерності вчителя. Педагогічна технологія повинна задовольняти основні методологічні вимоги (критерії технологічності), а саме:

- концептуальність (кожна педагогічна технологія має спиратися на відповідну наукову концепцію, що охоплює філософське, психологічне, дидактичне і соціально-педагогічне обґрунтування досягнення освітніх цілей);

- системність (педагогічна технологія повинна мати всі ознаки системи: логіка процесу, взаємозв'язок усіх його частин, цілісність);

- керованість, яка припускає можливість діагностичного цілепокладання, планування, проектування процесу навчання, поетапної діагностики, варіювання засобами і методами з метою корекції результатів;

- ефективність (сучасні педагогічні технології існують у конкурентних умовах і повинні бути ефективними за результатами й оптимальними витратами, гарантувати досягнення запланованого стандарту навчання);

- відтворюваність, що передбачає можливість застосування (повторення, відтворення) педагогічної технології в інших однотипних освітніх установах, іншими суб'єктами [3].

Джерела і складові нових педагогічних технологій: соціальне перетворення і нове педагогічне мислення; суспільні, педагогічні, психологічні науки; сучасний передовий педагогічний досвід; історичний український і зарубіжний досвід (надбання попередніх поколінь); народна педагогіка.

Таким чином, технологія навчання передбачає управління дидактичним процесом, що містить організацію діяльності студента і контроль за цією діяльністю. Ці процеси безперервно взаємодіють: результат контролю впливає на зміст управляючих дій, тобто передбачає подальшу організацію діяльності в інтересах досягнення цілей, визначених на основі освітніх стандартів [1, с.10].

Структуру і зміст інноваційних педагогічних технологій проектують з урахуванням того, що ефективність навчання у професійному навчальному закладі визначають і рівень кваліфікації викладачів, і їхні ціннісні спрямування [7, с.27].

Отже, можна зробити висновок, що технології є об'єктивним процесом еволюції освіти. Будь-яка сучасна педагогічна технологія є синтезом досягнень педагогічної науки і практики, поєднання традиційних елементів минулого досвіду і того, що народжено суспільним прогресом, гуманізацією і демократизацією суспільства. Її джерело і складові: соціальні перетворення і нове педагогічне мислення; педагогічна, психологічна і суспільні науки; передовий педагогічний досвід; український і зарубіжний досвід минулого; етнопедагогіка. Жодна технологія не є універсальною, тому кожна з них вимагає вироблення власного технологічного підходу до її використання в конкретних ситуаціях.

Література

1. Радкевич В. Інноваційні процеси в сучасній професійній школі. *Професійно-технічна освіта: інноваційний досвід, перспективи*: Науково-методичний збірник / Упорядник Н. І. Бугай. Вип. 1. К., 2005. С. 9-13.
2. Педагогічні технології. Навчальний посібник для вузів. Падалка О.С. (ред.) та ін. Київ: Українська енциклопедія, 1995. 253 с.

3. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. Москва: Народное образование, 1998. 256 с.
4. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія. [Лузан П. .Г., Манько В. М., Нестерова Л. В, Романова Г. М.]; за заг. ред. Г. М. Романової. Київ: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. 216 с.
5. Інноваційні педагогічні технології навчання професії / Пікуліна А.С., Максименко Ю.Б., Матвеев Г.П., Заславська С.А., Сілаєва І.Є, Костюченко М.П., Молчанов В.М.; За ред. Нікуліної А.С. Донецьк: Донецький інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників, 2005. 385 с
6. Биков В.Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти / В.Ю. Биков // *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. №1 (15). URL: http://valbykov.blogspot.com/p/blog-page_3.html (дата звернення 30.01.2024)
7. Десятов Т.М. Взаємовплив національного і міжнародного досвіду в професійній освіті. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 36. наук. пр. Київ: Вінниця: ДОВ Вінниця, 2004. С. 26-28

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА ПРОФЕСОРА ВІКТОРА СИДОРЕНКА: СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Олександр Калініченко, Валентина Титаренко

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Полтава, Україна

Анотація: *представлено наукові здобутком В. Сидоренка щодо дослідження сучасних теоретико-методологічних проблем трудового навчання та технологій. Доведено, що у нових умовах соціально-економічного розвитку необхідна переорієнтація ціннісних орієнтирів в суспільстві, перебудова системи суспільного виробництва, що відображається відповідними змінами на ринку праці. Розглянуто наукові ідеї В. Сидоренка.*